

Sygn. akt IX Ka 108/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Sajtyna

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2014 roku

sprawy M. J. i C. J.

oskarżonych o przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 7 listopada 2013 roku sygn. akt XII K 1183/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchyla orzeczenie o zasądzeniu od oskarżonych na rzecz oskarżycielki prywatnej nawiązki (pkt III wyroku);

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonych M. J. i C. J. na rzecz oskarżycielki prywatnej M. D. kwoty po 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem kosztów procesu za postępowanie odwoławcze;

IV. zasądza na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłaty za II instancję od oskarżonych M. J. kwotę 80 (osiemdziesiąt) złotych, od C. J. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych.

sygn. akt IX Ka 108/14

UZASADNIENIE

M. J. i C. J. oskarżeni zostali o to, że w dniu 27 maja 2009 roku w Z., województwo (...), uderzając i szarpiąc M. D., spowodowali u niej podbiegnięcia krwawe w skórze lewego ramienia i lewego nadgarstka, a obrażenia powyższe naruszyły czynność narządów ciała M. D. na okres nie przekraczający 7 dni to jest o czyn z art. 157 §2 kk

Sąd Rejonowy w Kielcach wyrokiem z dnia 7 listopada 2013r., sygn. akt XII K 1183/12 orzekł, co następuje:

I. w ramach czynu zarzucanego w akcie oskarżenia oskarżonemu M. J., uznał go za winnego tego, że w dniu 27 maja 2009 roku w Z., województwo (...), poprzez dwukrotne kopnięcie w okolice lewego biodra i lewego uda, uderzenie ręką w głowę naruszył nietykalność cielesną oskarżycielki prywatnej M. D., przy czym w czasie popełnienia zarzucanego czynu miał w stopniu nieznacznym ograniczoną zdolność do rozpoznania jego znaczenia, przy ograniczonej w stopniu znacznym zdolności do pokierowania swoim postępowaniem, co stanowi występki z art. 217 § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk i za ten czyn w oparciu o art. 217 § 1 kk i art. 33 §1 i 3 kk wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 80 (osiemdziesiąt) stawek dziennych przy ustalaniu wysokości stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych, której wykonanie w oparciu o art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 §1 pkt 2 kk warunkowo zawiesił na okres próby 1 (jednego) roku;

II. w ramach czynu zarzucanego w akcie oskarżenia oskarżonej C. J., uznał ją za winną tego, że w dniu 27 maja 2009 roku w Z., województwo (...), poprzez zadawanie uderzeń rękami po głowie i ciele naruszyła nietykalność cielesną oskarżycielki prywatnej M. D., przy czym w czasie popełnienia zarzucanego czynu miała w stopniu nieznacznym ograniczoną zdolność do rozpoznania jego znaczenia, przy ograniczonej w stopniu znacznym zdolności do pokierowania swoim postępowaniem, co stanowi występki z art. 217 § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk i za ten czyn w oparciu o art. 217 § 1 kk w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk wymierzył jej karę grzywny w wymiarze 60 (sześćdziesiąt) stawek dziennych przy ustalaniu wysokości stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych, której wykonanie w oparciu o art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 2 kk warunkowo zawiesił na okres próby 1 (jednego) roku;

III. na podstawie art. 46 § 2 kk zasądził od oskarżonego M. J. i oskarżonej C. J. na rzecz oskarżycielki prywatnej M. D. kwotę po 400 (czteryście) złotych od każdego z nich tytułem nawiazki;

IV. na podstawie art. 628 pkt 1 kpk zasądził od oskarżonych M. J. i C. J. na rzecz oskarżycielki prywatnej M. D. kwotę 2088 zł (dwa tysiące osiemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok powyższy w całości zaskarżył obrońca oskarżonych. Zarzucił orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania a to art. 4, 7, 410, 424 kpk, mogące mieć wpływ na treść wyroku, poprzez jednostronnie niekorzystną dla oskarżonych ocenę materiału dowodowego, oparcie wyroku na okolicznościach dla oskarżonych niekorzystnych z pominięciem dowodów przemawiających na ich korzyść;

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że;

a) oskarżony M. J. w dniu 27.05.2009r. w Z., poprzez dwukrotne kopnięcie w okolice lewego biodra i lewego uda, uderzenie ręką w głowę naruszył nietykalność cielesną M. D., zaś C. J. poprzez zadawanie uderzeń rękami po głowie i ciele naruszyła nietykalność cielesną M. D., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego nie pozwala na przyjęcie takich ustaleń

b) szkodliwość społeczna czynu jest wyższa niż znikoma, podczas gdy okoliczności zdarzenia a to sprowokowanie zdarzenia przez M. D. i B. (D.) K., spowodowanie u C. J. przez M. D. i K. D. w czasie tego samego zajścia obrażeń ciała na czas trwający poniżej 7 dni, naruszenie przez M. D. i K. D. miru domowego (wtargnięcie na posesję J.), naruszenie dóbr osobistych C. J. przez M. D. i B. K. poprzez wykonywanie zdjęć tj. utrwalenie jej wizerunku pomimo braku zgody, przemawiają za oceną, iż szkodliwość społeczna czynu C. J. i stojącego w jej obronie syna - M. J. winna być odmienna i skutkować przyjęciem, iż szkodliwość społeczna czynu jest znikoma.

Obrońca oskarżonych podnosząc powyższe zarzuty wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonych od zarzucanych im czynów, ewentualnie zmianę wyroku i umorzenie postępowania z uwagi znikomą szkodliwość społeczną czynu ewentualnie warunkowe umorzenie postępowania, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonych okazała się jedynie o tyle skuteczna o ile doprowadziła do zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie rozstrzygnięcia o zasądzeniu od oskarżonych na rzecz oskarżycielki prywatnej nawiazki.

Zaznaczyć należy jednak, iż zmiana ta nie wynikała z zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonych.

Odnosząc się natomiast do podniesionych przez obrońcę oskarżonych zarzutów stwierdzić należy, iż są one niezasadne i nie zasługują na uwzględnienie.

Kontrolna analiza przedmiotowej sprawy dokonana przez Sąd Okręgowy w pełni potwierdziła prawidłowość ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy. Przeprowadzona przez Sąd I instancji analiza przedmiotowej sprawy jest obiektywna, logiczna i wyczerpująca. Opiera się na weryfikacji kompletnego materiału dowodowego dokonanej

w oparciu o zasadę swobodnej oceny przy uwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Zgromadzony materiał dowodowy w pełni potwierdza byt przypisanych oskarżonym czynów. W sposób precyzyjny Sąd I instancji wskazał na jakich dowodach się opierał oraz z jakich przyczyn poszczególne dowody, w całości bądź też w części uznał za wiarygodne a innym przymiotu tego odmówił. Za w pełni prawidłową uznać należy dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę prawno – karną działania oskarżonych M. J. i C. J..

W żaden sposób nie można uznać, iż w przedmiotowej sprawie doszło do błędu w ustaleniach faktycznych. Podnoszone przez obrońcę oskarżonych zarzuty w żaden sposób nie podważają analizy dokonanej przez Sąd Rejonowy. Sprowadzają się one jedynie do nieuzasadnionego kwestionowania dokonanej oceny zeznań świadków i wyjaśnień oskarżonych i opierają się na wybiórczej i pozbawionej logiki argumentacji.

Bezpodstawne jest twierdzenie, iż Sąd Rejonowy bezkrytycznie podchodził do zeznań świadków M. D. oraz B. D. pomijając istniejący konflikt sąsiedzki. Aspekt istniejącego, silnego konfliktu sąsiedzkiego pomiędzy rodziną D. a rodziną J. zaakcentowany został bowiem już na wstępie rozważań Sądu Rejonowego. Krytyczna analiza kolejnych zeznań świadków M. D. oraz B. D. w sposób uzasadniony nie pozwoliła na uznanie ich za wiarygodne w całości. Prawidłowo dostrzegł bowiem Sąd Rejonowy ich niekonsekwencję, która nie dyskredytowała ich jednak w całości. Zestawienie zeznań M. D. oraz B. D. z zeznaniami świadków M. Z. oraz P. Z., a także opinią biegłego W. K. pozwoliło na wyodrębnienie, minimalnego ale jednak wiarygodnego zakresu ich zeznań, który współgrając z innymi dowodami potwierdza byt czynów przypisanych oskarżonym.

Podkreślić należy, iż brak jest jakichkolwiek wątpliwości co do wiarygodności zeznań M. Z. oraz P. Z.. Świadkowie ci jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy nie byli związani z żadną ze stron konfliktu i nie mieli jakiegokolwiek interesu we wspieraniu kogokolwiek swoimi zeznaniami. Nie ma również żadnych wątpliwości co do wiarygodności opinii biegłego W. K.. Sporządzona została ona przez podmiot dysponujący specjalistyczną wiedzą i zasadnie uznana została za jasną i konkretną. Nadto nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Nie można także zgodzić się z twierdzeniami obrońcy oskarżonych, iż Sąd Rejonowy zlekceważył obrażenia ciała jakich doznała oskarżona C. J.. Dopuszczona została bowiem w toku postępowania opinia biegłego A. R. właśnie odnośnie obrażeń ciał stwierdzonych u C. J.. Dowód ten, na co zasadnie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy pozwolił na zweryfikowanie przebiegu zdarzeń będących przedmiotem osądu. Biegły w sposób jasny, rzetelny i obiektywny wypowiedział się w swojej opinii co do rodzaju stwierdzonych obrażeń i mechanizmu ich powstania, a jego opinia nie była kwestionowana. Pozwoliła ona na, w świetle pozostałych wiarygodnych dowodów, na logiczne powiązanie tylko pewnego zakresu obrażeń C. J. z działaniem K. D..

W pełni prawidłowa jest ocena wyjaśnień oskarżonych M. J. i C. J.. Zasadnie Sąd Rejonowy uznał, iż są one niewiarygodne. Ewidentnie są one bowiem sprzeczne z zakresem materiału dowodowego, który uznany został prawidłowo za wiarygodny, przede wszystkim zeznaniami M. Z. oraz P. Z.. Ponadto, co również prawidłowo Sąd Rejonowy zauważył negacja przez oskarżonych swojej roli w zajściu jest oparta na nielogicznych w świetle racjonalnego rozumowania argumentach odnoszących się między innymi do inicjacji samego zajścia czy też dysproporcji stron konfliktu.

W pełni prawidłowy i obiektywny jest wniosek Sądu Rejonowego odnośnie stwierdzenia, iż stroną inicjującą zdarzenie poprzez akt agresji byli oskarżeni. Wniosek taki wypływa z zeznań braci Z. ale i także z zasad logiki i doświadczenia życiowego. Zetknięcie się bowiem skonfliktowanych stron w sytuacji kiedy jednak z tych stron (rodzina D.) filmuje zachowanie drugiej strony bez jej zgody bezsprzecznie wywołało zdenerwowanie rodziny J., nie uzasadniało jednak podjętych przez nich kroków. Wnioski takie korespondują z zeznaniami pokrzywdzonych i przyczyniają się do potwierdzenia ich wiarygodności w tym zakresie.

Sąd Okręgowy dostrzegł potrzebę zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie rozstrzygnięcia o zasądzeniu od oskarżonych na rzecz oskarżycielki prywatnej nawiązki. W zakresie tym doszło bowiem do obrazy prawa materialnego.

Orzeczenie o zasądzeniu od oskarżonego M. J. i oskarżonej C. J. na rzecz oskarżycielki prywatnej M. D. kwot po 400 złotych od każdego z nich tytułem nawiązki oparte zostało na art. 46 § 2 kk. Zgodnie z art. 46 § 2 kk zamiast obowiązku określonego w § 1 (obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości albo w części) sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego.

Przepis ten, w takim brzemieniu, obowiązuje od dnia 8 czerwca 2010r. Czyny przypisane oskarżonym popełnione zostały natomiast w dniu 27 maja 2009r.

Artykuł 4 § 1 kk stanowi, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Zgodnie z obowiązującym w dacie popełnienia czynów przez oskarżonych art. 46 § 2 kk zamiast obowiązku określonego w § 1 (obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości albo w części) sąd może orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w celu zadośćuczynienia za ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała, rozstrój zdrowia, a także za doznaną krzywdę.

Według ujęcia art. 46 § 2 kk z przed nowelizacji przesłanką orzeczenia nawiązki było zadośćuczynienie za ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała, rozstrój zdrowia, a także za doznaną krzywdę. Nowelizacja kodeksu karnego z dnia 5 listopada 2009 r. zniosła takie ograniczenie. Uprzednio obowiązujący przepis tj. w dacie czynów oskarżonych był więc regulacja względniejszą. Nie dawał bowiem możliwości nałożenia za przypisane oskarżonym czyny z art. 217 § 1 kk w zw. z art. 31 § 2 kk nawiązki. Niemożliwe więc było stosowanie art. 46 § 2 kk w obecnym brzemieniu i zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżycielki prywatnej nawiązki.

Koniecznym było więc uchylenie rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni zaakceptował stanowisko Sądu Rejonowego odnośnie wymiaru kar orzeczonych wobec oskarżonych M. J. i C. J..

W sposób adekwatny orzeczone kary grzywny w rozmiarze – wobec M. J. 70 stawek dziennych po 10 złotych każda, a wobec C. J. w rozmiarze 60 stawek dziennych po 10 złotych każda uwzględniają znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu oraz znaczny stopień winy oskarżonych.

W tym miejscu wskazać należy, iż nie ma żadnych wątpliwości do oceny jako znaczny stopnia społecznej szkodliwości czynów oskarżonych. Nie można zgodzić się w tym zakresie z twierdzeniami skarżącego, iż czyny oskarżonych charakteryzowały się znikomym stopniem społecznej szkodliwości, który dawałby podstawy do rozważenia małżowść warunkowego umorzenia postępowania. Sprzeciwia się temu rodzaj i charakter naruszonego dobra jakim jest nietykalność cielesna, sposób i okoliczności popełnienia czynu, którego w jakikolwiek sposób nie usprawiedliwia konflikt sąsiedzki oraz fakt, iż oskarżeni działali umyślnie z zamiarem bezpośrednim.

Sąd Rejonowy orzekając o karze nie pominął żadnej z okoliczności jakie rzutują na jej wymiar. W pełni zasadne jest także stanowisko Sądu Rejonowego w zakresie zastosowania wobec oskarżonych środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary.

W sposób uzasadniony Sąd Rejonowy wskazał w tym zakresie na dotychczasową niekaralność oskarżonych okoliczności zdarzenia czy też stopień winy i społecznej szkodliwości czynów. Wynika z nich, iż oskarżeni nie są osobami zdemoralizowanymi i orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania będzie wystarczające dla osiągnięcia jej celów, a przede wszystkim dla realizacji celu zapobiegawczego.

Zastosowanie rocznego okresu próby pozwoli na skuteczne oddziaływanie kar i weryfikację realizacji ich celów.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 kpk i art. 456 kpk orzekł jak w wyroku.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 626 § 1 kpk i art. 636 § 1 i 3 kpk oraz § 14 ust 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO Krzysztof Sajtyna